

**SEXU-JAZARPENeko ETA/EDO SEXUAN
OINARRITUTAKO JAZARPENeko
KASUAK GERTATZEN DIRENEAN
JARDUTEKO PROTOKOLOA.**

AURKIBIDEA

1.	ARAU ESPARRU APLIKAGARRIA	5
1.1.	ARAUDI NAZIONALA	5
1.2.	EUROPAKO ARAUDIA	9
1.3.	NAZIOARTEKO ARAUDIA	10
2.	PRINTZIPIOEN ADIERAZPENA	12
3.	APLIKAZIO EREMUA ETA INDARRALDIA	13
4.	AZARPEN PROTOKOLOA ZABALDU ETA SENTSIBILIZATZEA	14
5.	ARDUNBIDE EGOKIEN PRINTZIPIOAK	15
6.	TERMINOEN DEFINIZIOA	17
6.1.	SEXU-JAZARPENA	17
6.2.	SEXUAGATIKO JAZARPENA	18
6.3.	JAZARPENA EREMU DIGITALEAN	20
6.4.	NOLA BEREIZTEN DITUGU JAZARPEN-MOTAK?	21
7.	HELBURUAK	22
8.	JAZARPEN BATZORDEA ERATZEA	23
9.	JARDUTEKO PROZEDURA	25
9.1.	PROZEDURAREN PRINTZIPIOAK.....	25
9.2.	PROZEDURAREN HASIERA: KEXA EDO SALAKETA	26
9.3.	GATAZKAK KONPONTZEKO EDO BITARTEKARITZARAKO AURRETIAZKO PROZEDURA.....	27
9.4.	HASIERAKO FASEA EDO PROZEDURA INFORMALA	28
9.5.	INFORMAZIO ESPEDIENTEA EDO PROZEDURA FORMALA.....	29
9.6.	JAZARPEN-ESPEDIENTEAREN EBAZPENA	31

10. JARRAIPENA	33
11. ERANSKINAK.....	34
11.1. ERANSKINA. JAZARPENA JASATEN DUEN PERTSONARENTZAKO GIDA.....	34
11.2. ERANSKINA. KONFIDENTZIALTASUN-KONPROMISOA	35
11.3. ERANSKINA. JAZARPENAREN JAKINARAZPENA	36
11.4. ERANSKINA. JAZARPEN BATZORDEAREN AKTA ERATZEA	38

1. ARAU ESPARRU APLIKAGARRIA

1.1. ARAUDI NAZIONALA

► **Espainiako Konstituzioak**, Eskubide eta Askatasunei buruzko bigarren kapituluan, honako hau onartzen du:

“Espainiarrak *berdinak dira legearen aurrean, eta ezin da inolako bereizkeriarik egin jaiotza, arraza, sexu, erlijio, iritzi edo beste edozein baldintza edo inguruabar pertsonal edo sozialengatik*” 14).

“Guztiek *dute bizitzeko eta osotasun fisiko eta moralerako eskubidea, eta ezin dira inola ere torturatu, ezta zigor edo tratu anker edo iraingarrikerik ere. Heriotza-zigorra indargabetuta geratzen da, zigor-lege militarrek gerra-garairako xedatzen dutena izan ezik*”. 15).

“*Ohorerako, norberaren eta familiaren intimitaterako eta norberaren irudirako eskubidea bermatzen da*” 18.1).

“Espainiar *guztiek dute lan egiteko betebeharrak eta lanerako eskubidea, lanbidea edo lanbidea askatasunez* aukeratzeko eskubidea, lanaren bidez sustatzeko eskubidea, eta beren eta familiakoen beharrak asetzeko adinako ordainsaria jasotzeko eskubidea, eta inola ere ezin izango da sexuagatiko bereizkeriarik egin” 35.1).

► **Zigor Kodeak** *sexu-jazarpenaren delitua arautzen du 184. artikuluan*, sei hilabetetik hamabi arteko espetxealdi-zigorrekin edo hamar hilabetetik hamabost arteko isunarekin zigortzen dena. Sexu-jazarpenaren delitua ezartzeko, honako hauek eskatzen dira: asmoa, lan-, irakaskuntza- edo zerbitzu-harreman jarraitua edo ohikoa izatea, eta biktimari egoera objektibo eta larriki larderiazkoa, etsaitasunezkoa edo iraingarria eragitea.

Halaber, baldin eta, horretarako, autorea *nagusitzen bada lanean, irakaskuntzan edo hierarkian, edo, bestela, berariaz* edo isilbidez jakinarazten bazaio biktimari kalte egin dakiokela zerrenda horren esparruan *dituen legezko itxaropenekin*, urtebetetik bi urtera bitarteko espetxealdi-zigorra ezarriko zaio, eta lanbidean, ogibidean edo jardueran aritzeko desgaitasuna berezia, hemezortzi hilabetetik hogeita lau artekoa.

Azkenik, eta oso garrantzitsua, artikulua honetan *enpresaren edo pertsona juridikoen erantzukizun* posiblea aurreikusten da sexu-jazarpeneko eta sexuagatiko delituetan, sei hilabetetik bi urte arteko isun-zigorrekin. Pertsona juridikoek ez dute erantzukizun *hori* izango baldin eta jazarpen-delituak prebenitzeko zaintza- eta kontrol-neurriak jasotzen dituzten antolaketa- eta kudeaketa-ereduak eraginkortasunez hartu eta gauzatu badituzte.

► **Emakumeen eta gizonen berdintasun eraginkorrari buruzko martxoaren 22ko 3/2007 Lege Organikoak** *sexu-jazarpenaren eta sexuagatiko jazarpenaren esanahia zehazten* du, eta enpresek lan-baldintzak sustatu behar dituztela ezartzen du, laneko askatasun sexualaren eta osotasun moralaren aurkako delituak eta bestelako portaerak

saihesteko, eta, bereziki, sexu-jazarpenari eta sexuagatiko jazarpenari eragiten die, eremu digitalean egindako lanak barne.

► Askatasun sexualaren **berme integralari buruzko irailaren 6ko 10/2022 Lege Organikoaren helburua askatasun sexualerako eskubidearen berme eta babes osoa eta indarkeria sexual guztiak errotik kentzea da** (ikus 7. artikulua). 1.1.), eta aurrekoan oinarrituta, *politika eraginkorrak, globalak eta koordinatuak ezartzea eta praktikan jartzea da helburua, estatuan eta autonomia-erkidegoan eskumena duten herri-administrazioen artean, indarkeria sexuekiko sentsibilizazioa, prebentzioa, detekzioa eta zehapena bermatzeko, eta babes integraleko beharrezko neurri guztiak barne hartzen ditu, sexu-indarkeria mota guztiei aurre egiteko erantzun integrala, berehalako arreta integrala eta errekupezioa bermatzeko, bai eta nesken bizitza garatzen den esparru guztietan ere. 1.2.).*

Esparru horren babesean, nabarmentzekoa da, **Lan Eskubideei eta Gizarte Segurantzari buruzko 38. artikuluarri jarraiki, sexu-indarkeriaren biktima diren** langileek neurri hauek hartzeko eskubidea izango dutela, enpresak hartutako erantzukizunari kalterik egin gabe:

1. Sexu-indarkeriaren biktima diren langileek eskubidea izango dute, urriaren 23ko 2/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren bidez onartutako Langileen Estatutuaren Legearen testu bateginean aurreikusitako moduan, beren lanaldia murriztu edo berrantolatzeko, mugigarritasun geografikorako, lantokiz aldatzeko, beren lanpostua egokitzeko eta ezgaitasuna dela-eta lanpostura itzultzeko behar duten laguntzetarako. Etenaldiak, hasiera batean, ez du sei hilabete baino gehiago iraunen, salbu eta babes judizialeko jarduketan ondorioz biktimaren babes eskubidearen eraginkortasunak etenduraren jarraipena eskatzen badu. Kasu horretan, epaileak hiru hilabetez luzatu ahal du etenaldia, gehienez ere hemezortzi hilabetez.
2. Bortxaketa sexualen biktimek **langabeziagatiko babesa** izateko eskubidea izango dute, urriaren 30eko 8/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren bidez onartutako Gizarte Segurantzaren Legearen testu bateginean eta Espainiako atzeritarren eskubide eta askatasunei eta haien gizarteratzeari buruzko urtarilaren 11ko 4/2000 Lege Organikoan aurreikusitako moduan.
3. Bitarteko kontratuak egiten dituzten enpresek, baldin eta kontratua langabezia dagoen pertsona batekin egiten bada, lan-kontratua eten duten edo mugikortasun geografikorako edo lantokiz aldatzeko eskubidea erabili duten sexu-indarkeriaren biktima diren langileak ordezkatzeko, Gizarte Segurantzako enpresa-kuoten %100eko **hobaria izateko eskubidea izango dute, gertakizun arruntengatik, ordeztutako langilearen etenaldi osoan, edo sei hilabetez, lantokiz aldatzean edo lantokiz aldatzean**. Lanera itzultzen denean, lan kontratua eteten den unean dauden baldintza beretan egingen da, eta ezgaitasuna dela-eta behar diren arazoizko doikuntzak bermatuko dira.
4. **Sexu-indarkeriek eragindako egoera fisiko edo psikologikoagatik lanera ez agertzea edo berandu iristea justifikatutzat joko da, eta ordaindu egingo da**, arreta-zerbitzu sozialek edo osasun-zerbitzuek hala erabakitzen dutenean, dagokionaren arabera. Hala ere, langileak hutsegite horien berri eman beharko dio enpresari lehenbailehen.
5. Beren kontura lan egiten duten eta beren babesa edo gizarte-laguntza integrala jasotzeko eskubidea gauzatzeko jarduera uzten duten sexu-bortxaketen biktima **diren langileei, jarduera aldi baterako etenda** dagoela ulertuko da, urriaren 30eko 8/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren bidez onartutako Gizarte Segurantzaren Lege Orokorraren testu bateginean aurreikusitako moduan, eta kotizatzeo betebeharra sei hilabetez etengo zaie, prestazio horiei dagokienez. Halaber, haien egoera altaren parrekotzat joko da.

Aurreko lerroaldean ezarritakoaren ondorioetarako, kotizatzeke betebeharra eten aurreko sei hila-beteetan kotizatutako oinarrien batez bestekoaren baliokidea den kotizazio-oinarria hartuko da.

Era berean, legeriak artikulua bat du, berariaz **lan arloko prebentzioari eta sentsibilizazioari zuzendua, 12. artikuluari** jarraikiz. Zehazki, neurri orokor hauek ezarri dira:

1. Enpresek lan baldintzak sustatu beharko dituzte laneko **askatasun sexualaren eta osotasun moralaren aurkako delituak eta bestelako portaerak saihesteko, eta arreta berezia jarriko dute sexu-jazarpenean eta sexuagatiko jazarpenean, Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasun Eraginkorrerako martxoaren 22ko 3/2007 Lege Organikoaren 48. artikuluan aurreikusitako** moduan, eremu digitalean egiten direnak barne.

Era berean, berariazko prozedurak antolatu beharko dituzte, jokabide horien biktima izan diren egin ditzaketan salaketa edo erreklamazioei aurrea hartzeko eta horiek bideratzeko, eremu digitalean jasandakoak barne.

2. Enpresek langileen ordezkariekin negoziatu beharreko neurriak ezarri ahal izanen dituzte, hala nola, **praktika egokien kodeak prestatu eta zabaltzea, informazio kanpainak egitea, jarduketako protokoloak edo prestakuntza** ekintzak.

Hartutako neurrietatik, aurreko paragrafoan xedatutakoarekin bat etorritik, enpresako *plantilla osoak* jaso ahal izango du onura, lan-kontratua edozein dela ere, kontratu finko etenak, iraupen mugatuko kontratuak eta praktikaldiko kontratuak dituzten pertsonak barne. Bekadunak eta boluntarioak ere izan daitezke onuradun. Era berean, eskura jartzeko kontratuen bidez zerbitzuak ematen dituzten pertsonak ere baliatu ahal izango dituzte neurri horiek.

Enpresek sentsibilizazioa sustatu eta prestakuntza eskainiko diete beren zerbitzuko langile guztiei, bortxaketa sexualen aurkako babes integralerako.

Enpresek, langileek betetzen **dituzten lanpostuen arriskuen balorazioan, laneko arriskuen arteko sexu-indarkeria sartu beharko** dute, eta horren berri eman beharko diete langileei.

3. Beren egitura eta funtzionamendu arauak lege organiko honetan ezarritakora egokitzen dituzten enpresak «Genero-indarkeriarik **gabeko gizarte batek enpresak**» **bereizgarriekin onartuko dira. Bereizgarria kentzea ere baloratuko** da, hori justifikatzen duten inguruabarrak daudenean.
4. Errege-dekretu bidez zehaztuko dira aurreko paragrafoan aipatutako bereizgarria emateko, aldiari behin berrikusteko eta kentzeko prozedura eta baldintzak, bereizgarria lortzearen ondoriozko ahalmenak eta bereizgarria lortzen duten enpresen hedapen instituzionalerako baldintzak.

► **Kirolari buruzko abenduaren 30eko 39/2022 Legeak 4.10 artikuluan** ezartzen duenez, ezin izango dira laguntza edo diru-laguntza publikoen onuradun edo erakunde laguntzaile izan, Diru-laguntzei buruzko azaroaren 17ko 38/2003 Lege Orokorraren 13.2 artikuluan aurreikusitakoarekin bat etorritik, emakumeen eta gizonen arteko benetako berdintasuna sustatzeko laguntza publikoak jasotzeari dagokionez, kirol-federazioak eta sexu-jazarpeneko protokolorik ez duten lanbide-elkarteak.

► Era berean, **Langileen Estatutuak** bere intimitatea errespetatzeko eta bere duintasuna behar bezala aintzat hartzeko eskubidea zehazten du, barne hartuta arraza edo etnia, erlijio edo sinesmen, ezgaitasun, adin edo sexu-joeraren ondoriozko jazarpenearen aurkako babesa, eta sexu-jazarpenearen eta sexuagatiko jazarpenearen aurkakoa, eta diziplinazko kaleratzearen arrazoi gisa sexu-jazarpena eta sexuagatiko jazarpena ezartzen ditu.

Lan arloko zehapen ekintzak

► Lan-arloko arau-hauste eta zehapenei buruzko Legearen testu bategina onartzen duen abuztuaren 4ko 5/2000 Legegintzako Errege Dekretuaren arabera:

8. artikulua **arau-hauste oso larritzat jotzen ditu:**

- Sexu-jazarpena, enpresa-zuzendaritzaren ahalmenen esparruaren barruan gertatzen denean, edozein dela ere enpresaren subjektu aktiboa.
- Arraza edo jatorri etnikoa, erlijioa edo sinesmenak, ezgaitasuna, adina eta sexu-joera direla-eta egindako jazarpena eta sexuagatiko jazarpena, enpresa-zuzendaritzaren ahalmenen barruan gertatzen direnean, edozein dela ere enpresaren subjektu aktiboa, baldin eta, enpresaburuak ezagututa, enpresaburuak hori eragozteko beharrezko neurriak hartu ez baditu.

Eta 40. artikulua arau-hauste oso larriei 7.501 eurotik **30.000** eurora bitarteko **isuna** jartzen die, mailaertainean 30.001 eurotik 120.005 eurora bitartekoa, eta gehieneko mailan 120.006 eurotik 225.018 eurora bitartekoa.

► Bestalde, urriaren **23ko 2/2015 Legegintzako Errege Dekretuak, Langileen Estatutuaren Legearen Testu Bategina onartzen** duenak, 54. artikuluan, diziplina-kaleratzea aurreikusten du, *arraz*a- edo etnia-jatorria, erlijioa edo sinesteak, ezgaitasuna, adina edo joera sexuala eta enpresaburu/enpresarenganako sexu-jazarpena edo sexuagatiko jazarpena direla eta.

Adibide gisa, neurri zuzentzaile hauek proposa daitezke:

- a) Biktimaren ustezko erasotzailea fisikoki bereiztea, postua eta/edo txanda edo ordutegia aldatuz. Jazarpeneren biktima ez da inola ere behartuko postuz, ordutegiz edo enpresaren barnean lekuz aldatzera.
- b) Aurreko puntuan ezarritakoa deusetan galarazi gabe, bidezkoa bada, eta ikerketaren emaitzen arabera, erasotzailea zigortu egingo da enpresari aplikatu beharreko hitzarmen kolektiboan edo, hala bada-gokio, Langileen Estatutuaren 54. artikuluan aurreikusitako arau-hausteen eta zehapenen taula aplikatuz. Hona hemen:
 - lanpostua, lanaldia edo kokalekua aldatzea
 - enplegu-soldaten etenaldia
 - igotzeko denbora-muga
 - diziplinazko kaleratzea

Gainera, enpresako zuzendaritzak prebentzio neurri egokiak hartu beharko ditu egoera berriro gerta ez dadin, prestakuntza eta sentsibilizazio ekintzak indartuko ditu eta biktimaren segurtasuna eta osasuna babesteko jarduketak egingo ditu, besteak beste, honako hauek.

- Enpresako arrisku psikosozialen ebaluazioa.
- Biktima babesteko zaintza-neurriak hartzea.
- Zigortutako pertsonak berriro ez gertatzeko neurriak hartzea.
- Jazarleari laguntza psikologikoa eta soziala ematea.

- Jazarpena jasan duen pertsonak baimena eman ondoren, egoera hori berreskuratzeko onuragarritzat jotzen diren lan-baldintzak aldatzea.
- Jazarritako pertsona aldi baterako ezintasun egoeran denbora luzez egon bada, lanbidean eguneratzeko prestakuntza edo birziklatzea.
- Prestakuntza- eta sentsibilizazio-ekintza berriak egitea, sexu-jazarpena eta/edo sexuagatiko jazarpena prebenitu, detektatu eta horren aurrean jarduteko, enpresan lan egiten duten pertsona guztientzat.

Kirol arloko zehapen ekintzak

Kirolari buruzko Legearen 4. artikulua ezartzen duenez, Kirol Kontseilu Gorenaren menpeko zehapen-organismoa behartua dago sexu edo sexu-bereizkeria, abusu edo jazarpen gisa interpreta daitekeen edozein portaeraren berri ematera, baita sexu- edo agintaritza-arrazoiengatiko jazarpenaren berri ematera ere. Ekintza horiek hutsegite larri gisa zeha daitezke, 105. artikuluan ezarritakoaren arabera. Era berean, 104. artikulua arau-hauste oso larritzat jotzen du “agintekeria”, eta jokabide hori, besteak beste, zuzenean lotuta dago kirol-inguruneetako sexu-indarkeriarekin.

Era berean, abenduaren 23ko 1591/1992 Errege Dekretuak, kirol-diziplinari buruzkoak, 14.h artikuluan arau-hauste oso larritzat jotzen ditu kirol-duintasunaren edo -decorumaren aurka egiten duten egintza notarioak eta publikoak, betiere bereziki larriak badira. Azpimarratzekoa da araudi honek ez dituela sexu abusu edo jazarpenari buruzko berariazko arau-hausteak biltzen.

Bestalde, Kirolaren Legeak ezartzen du, prozeduraren edozein etapatan, zehapen-prozesu bati ekiteko eskumena duen organoak badaezpadako neurriak har ditzakeela, arazoitutako eta alderdi interesdunei jakinarazitako ekintza baten bidez, prozeduraren azken ebazpenaren eraginkortasuna bermatzeko. Neurri horiek arau-hauste arin, larri eta oso larrietan aplika daitezke, betiere proportzionaltasun-printzipioa errespetatuz.

1.2. EUROPAKO ARAUDIA

► **2006/54/EE Zuzentarauak, enplegu- eta okupazio-gaietan gizonen eta emakumeen arteko tratu-berdintasunaren printzipioa aplikatzeari buruzkoak, “jazarpen” eta “sexu-jazarpen” izenak zehazten** ditu, eta “jazarpen” terminoa Espainiako araudian jasotako “sexuagatiko jazarpen” terminoarekin parekatzen du.

Gainera, hau adierazten du: “Jazarpena eta sexu-jazarpena *gizonen eta emakumeen arteko tratu-berdintasunaren printzipioaren kontrakoak dira, eta sexuagatiko bereizkeria dira zuzentarau honen ondorioetarako*. Bereizkeria-modu horiek ez dira lantokian bakarrik gertatzen, enplegua, lanbide-prestakuntza eta sustapena lortzeko testuinguruan ere gertatzen dira. Beraz, bereizkeria-modu horiek debekatu egin behar dira, eta zehapen eraginkor, proportzional eta disuasiozkoak izan behar dituzte” (6).

“Testuinguru horretan, enpresaburuak eta lanbide-heziketako arduradunak bultzatu behar dira sexuagatiko bereizkeria mota orori aurre egiteko *neurriak hartzera, eta, bereziki, lantokiko jazarpenaren eta sexu-jazarpenaren aurkako prebentzio-neurriak hartzera, bai eta enplegurako, lanbide-prestakuntzarako eta sustapenerako sarbidean ere, legeria eta praktika nazionalen arabera*” (7).

► **2004/113/EE Zuzentarauak, ondasunak eta zerbitzuak eskuratzeko eta horien hornidurarako gizonen eta emakumeen arteko tratu-berdintasunaren printzipioa aplikatzen duenak, honako hau onartzen** du: “Sexu-

bereizkeria eta jazarpena, sexu-jazarpena barne, lan-merkatutik kanpoko eremuetan ere gertatzen dira. Bereizkeria hori ere kaltegarria izan daiteke, eta oztopo izan daiteke gizonak eta emakumeak bizitza ekonomiko eta sozialean erabateko eta arrakastaz integratzeko” (9).

Bi zuzendaritzek onartzen dute jazarpen-ekintzak diskriminatzaileak *direla*.

► **Enpleguko tratu-berdintasunerako esparru-zuzentaraua (2007/78/EE), bereizkeriarik** ezaren arrazoen arteko sexu-orientazioa jasotzen duena. Zehazki, esparru orokor bat ezarri behar dela azpimarratzen du, lanaren eta okupazioaren eremuan erlijioa edo sinesmenak, ezgaitasuna, adina edo sexu-orientazioa *direla*-eta gertatzen den bereizkeriaren aurka borrokatzeko, estatu kideetan tratu-berdintasunaren printzipioa aplikatu dadin.

► Azkenik, Emakumeen aurkako indarkeriaren **eta etxeko indarkeriaren aurkako prebentzioari eta borro-kari buruzko Europako Kontseiluaren 2011ko maiatzaren 11ko Hitzarmenaren** arabera (Istanbulgo Hitzarmena), jazarpenari dagokionez, “Alderdiek beharrezko lege-neurriak edo bestelako neurriak *hartuko dituzte* delituztat tipifikatzeko, nahita egiten denean, zenbait aldiz beste pertsona baten aurkako mehatxuzko portaera bat hartzea”. (34).

Eta *sexu-jazarpenari dagokionez*: “Alderdiek beharrezko lege-neurriak edo bestelako neurriak hartuko dituzte pertsona baten duintasuna bortxatzeko xedea edo emaitza duen jokabide oro, nahi ez dena, hitzekoa edo fisikoa izan, eta, bereziki, jokabide horrek giro beldurgarria, etsaitasuneko edo iraingarria sortzen duenean, zigor penalak edo bestelako lege-zehapenak ezartzeko.” (40)

1.3. NAZIOARTEKO ARAUDIA

► **LANEren 111. hitzarmena**, bereizkeriari buruzkoa (enplegua eta okupazioa), sexuagatiko bereizkeriaren oinarriak ezartzen dituena.

► **190. hitzarmena, indarkeriari eta jazarpenari buruzkoa (Espainiak berretsi gabea)**. Hitzarmen horren arabera, “lan-munduko indarkeria eta jazarpena giza eskubideen urraketa edo abusua izan daitezke, eta indarkeria eta jazarpena mehatxua dira aukera-berdintasunerako, eta onartezinak eta lan duinarekin bateraezinak dira” (Hitzazurrea).

Gainera, adierazi du laneko indarkeriaren eta jazarpenaren aurkako neurriak “lanean edo lanaren ondorioz” gertatzen diren jarrerari aplikatuko zaizkiela:

- a) lantokian, baita eremu publikoetan eta pribatuetan ere, lantokia badira;
- b) langileari ordaintzen zaion lekuetan, langileak atsedena hartzen duen lekuetan edo jaten duen lekuan, edo osasun- edo garbiketa-instalazioak erabiltzen dituen lekuetan eta aldageletan;
- c) lanarekin zerikusia duten joan-etorri, bidaia, ekitaldi edo jarduera sozial edo prestakuntzakoetan;
- d) lanarekin zerikusia duten komunikazioen esparruan, informazioaren eta komunikazioaren teknologien bidez egindakoak barne;
- e) enplegu-emaileak emandako ostatuan, eta
- f) bizilekuaren eta lantokiaren arteko ibilbideetan”. (3)

▶ **Emakumearen aurkako Bereizkeria Mota Guztiak Ezabatzeari buruzko Konbentzioak (CEDAW) estatu alderdiak behartzen** ditu “enplegu-eremuan *emakumearen aurkako bereizkeria ezabatzeko neurri egoki guztiak hartzera, emakumeari eskubide berberak* bermatzeko, gizonekiko berdintasun-baldintzetan” (17. artikulua). 11).

▶ **Beijing-eko Ekintza Plataformak**, “Emakumea eta ekonomia” azterketa-ardatzak, emakumeek lan-merkatuan dituzten eskubideak aipatzen ditu.

2. PRINTZIOEN ADIERAZPENA

Gipuzkoako Eskubaloi Federazioa ustez, jazarpena, bereziki sexu-jazarpena eta sexuagatiko jazarpena, lan-eremuan sortutako indarkeria-ekintzak dira, eta oinarrizko eskubideak urratzen dituzte, hala nola, osotasun fisikoa eta morala, duintasuna, berdintasuna, sexu-askatasuna eta laneko segurtasuna eta kirol-esparrua. Adierazpen horiek botere-erlazio asimetrikoetan dute jatorria, eta prebenitu, saihestu eta, sortzen direnean, biktimaren osasunean ahalik eta ondorio gutxien izateko tratatu behar dira. Jazarpenari aurrea hartzeko eta behar bezala jarduteko, Gipuzkoako Eskubaloi Federazioak konpromiso hauek hartzen ditu:

- ▶ FTE osatzen duten langile guztiei eta estamentu guztiei protokolo honen edukiei buruzko informazioa eta prestakuntza ematea, eta prebentzio eraginkorra bermatzea duintasunarekiko errespetuaren baliorei buruz kontzientziatuz.
- ▶ Laneko eta kiroleko giroa errespetatu eta zuzentzeko ingurunea sustatzea, FTE osatzen duten pertsona guztiei tratu berdintasunaren, errespetuaren, duintasunaren eta nortasun askearen garapenaren baloreak irakatsiz.
- ▶ Laneko arriskuen prebentzioaren alorrean eta kudeaketaren alorrean giza baliabideak txertatzea. prebentzio- eta kontrol-jarduerak, jazarpen-jokabideak saihesteko edo murrizteko.
- ▶ Langileek betetzen dituzten lanpostuen arriskuen balorazioan, sexu-indarkeria ere kontuan hartzea eta langileei horren berri ematea.
- ▶ Gertaeren ikerketa oro konfidentziala dela ziurtatzea. Biktimak, gertaerak edo lekukoak salatu dituzten pertsonak, errepresalietatik babestea. Behar den laguntza ematea jazarpenaren biktimari.
- ▶ Jazarpena jasaten duen edo horren berri duen edozein pertsonak salatzeko aukera izatea horretarako ezarritako bide berariazkoaren bidez, eta egoera azkar konpontzeko jarduera-mekanismoak aktibatzea.
- ▶ Diziplina neurriak hartzea, gertaeren larritasunaren arabera, bai jazarpenaren errudunentzat, bai asmo txarrez salaketa faltsuak aurkeztu dituztenentzat.
- ▶ Federazioaren prestakuntza programan sartzea sexu edo sexu jazarpenagatiko jazarpen kasuen prebentzioa, jarduketa eta errotik kentzea.
- ▶ Indarkeria sexualen aurkako babes integralerako sentsibilizazioa eta prestakuntza eskaintzea FTE osatzen duten langile guztiei, beren estamentu guztietan.

3. APLIKAZIO EREMUA ETA INDARRALDIA

Protokolo hau Gipuzkoako Eskubaloi Federazioatzat **ezarri da** eta berau osatzen duten pertsona guztiei aplikatuko zaie, besteak beste, zuzendaritzako langileei, kontratatutako langileei, azpikontratutako langileei, aldi baterako laneko enpresek eskura jarritako pertsoneri, prestakuntzan ari diren langileei, lanetik kanpoko praktiketan daudenei, boluntarioei eta abarri.

Era berean, protokolo hau Gipuzkoako Eskubaloi Federazioa esparruan aplikatuko da Eskubaloiarekin zerikusia duten jarduerak egiten diren bitartean, bai zuzeneko lanean bai horren ondorioz:

- a) Federazioaren instalazioetan, langune publikoak eta pribatuak barne.
- b) Ordainketarako, atsedenerako, elikadurarako, osasun- edo garbitasun-instalazioak erabiltzeko eta aldagelak erabiltzeko izendatutako eremuetan.
- c) Joan-etorrietan, bidaietan, ekitaldietan edo Eskubaloiari lotutako gizarte- edo prestakuntza-jardueretan.
- d) Laneko erantzukizunekin zerikusia duten komunikazioetan, informazioaren eta komunikazioaren teknologien bidez egindakoak barne.
- e) Federazioak emandako ostatuan.
- f) Egoitzaren eta Federazioaren instalazioen arteko joan-etorrietan.

Protokolo honen aplikazio eraginkorra bermatzeko, Federazioak bere langile guztiei eta instalazioetan laguntzen dutenei informazioa emango die. Federazioak bere gain hartzen du bere gain bere federatuei eta erakunde hornitzaileei jazarpenaren aurkako konpromisoa jakinarazteko ardura, eta, horrez gain, protokolo hori badela eta bere xedapenak bete behar dituela jakinarazteko ardura.

Indarraldiari dagokionez, Federazioak Berdintasun Plan bat duenez, protokolo horrek iraupen bera izango du, haren zati integrala izango da eta plana bukatutakoan berrikusi beharko da.

4. AZARPEN PROTOKOLOA ZABALDU ETA SENTSIBILIZATZEA

Jazarpenaren prebentzio, salaketa eta tratamenduan jarduteko protokolo hau Gipuzkoako Eskubaloi Federazioko kide guztien eskura jarriko da, entitatearen beraren komunikazio kanalen bidez.

Protokoloa pertsona guztiengana iristea bermatuko da, eta behar diren baliabideak ezarriko dira lan harremana duten edo federazioarekin parte hartzen duten edo lanetik kanpo lan egiten duten pertsonentzat. Protokoloaren zabalkundean arreta berezia jarriko da hitzezko hizkuntzan, irudi grafikoetan eta ikus-entzunezko baliabideetan, hizkuntza modu integratzailean erabiliz aurkezteko.

Sexu-jazarpenaren eta/edo sexuagatiko jazarpenaren aurrean zero tolerantzia sustatzearekin bat, Gipuzkoako Eskubaloi Federazioak konpromiso hauek hartzen ditu:

- a) Erakundeko langile guztiei jazarpen-egoerei buruzko kexak edo salaketak aurkezteko prozeduren berri ematea.
- b) Sexu-jazarpentzat, sexuagatiko jazarpentzat hartzen diren jarrereri buruzko informazioa ematea, bai eta federazioaren esparruan gertatzen diren zehapenei buruzkoa ere.
- c) Federazioko langileen artean aldizkako prestakuntza-ekintzak, jardunaldiak, sentsibilizazio-kanpainak eta abar egitea. Ekintza horiek eduki hau izango dute gutxienez:
 - Printzipioak adieraztea, sexu-indarkeria motak, sexu-jazarpena, sexuagatiko jazarpena eta sexu-ezaugarriak definitzea, eremu digitalean egindako jokoarak barne.
 - Jazarritako pertsonarengan, antolamenduan eta gizartean dituen ondorioak.
 - Federazioko jazarpenaren aurkako neurri erreaktiboak eta diziplinazkoak identifikatzea.
 - Federazioaren protokoloan aurreikusitako kexak edo salaketak bideratzeko prozedura.

Arlo horretako prestakuntza- eta/edo sentsibilizazio-ekintzak urtean behin egingo dira gutxienez, eta plantillari zuzenduko zaizkio, bereziki Jazarpen Batzordeko kideei, zuzendaritzako langileei, epaile- eta kirol-estamentuetako langileei.

5. ARDUNBIDE EGOKIEN PRINTZPIOAK

1 ERRESPETUA. Gipuzkoako Eskubaloi Federazioaren esparruan, kirolean errespetuzko eta adeitasunezko giroa sustatuko da, sexua edo sexu orientazioa edozein dela ere. Tratu berdintasunaren, duintasunaren, errespetuaren eta nortasunaren garapen librearen balioak pertsona guztiei jakinaraziko zaizkie, bai sartzen direnei, bai federazioan daudenei. Erabat debekatuta dago larderiako edo iraintzeko adierazpenak edo portaerak erabiltzea.

2 KOMUNIKAZIOA. Gipuzkoako Eskubaloi Federazioan espresuki debekatuta dago langileen arteko ohiko komunikazioa edo sexu edo orientazio sexualean oinarritutako edozein estamentu isolatzea edo mugatzea.

3 OSPEA. Debeku da federazioko edozein kidek bere buruz edo lan arloan duen ospea gutxitzea edo izen ona kentzea. Horrek guztiak barne hartzen ditu txutxu-mutxuak zabaltzea, barregarri uztea, mespretxuz zurrumurru egitea, iraintzea, keinuak imitatzea, isekadun ahotsak, jarrerak eta abar. Ez da onartuko federazioko pertsonen orientazio sexualari buruzko iruzkinik, ez eta txiste edo txantxa sexistarik ere.

4 ARBITRARIOTASUN NULUA. Lan arbitrarioa edo gehiegizkoa esleitu edo banatzea debekatuta dago. Debekatuta dago nahita lan gehiegi esleitzea, baldin eta pertsona hori bere lanaldian lan egiteko gai ez bada, bai eta lana debekatzea edo eginkizunak hutsik uztea ere. Agindutako lanak, ahal den neurrian, esperientzia eta lanbide mailara egokituko dira.

5 SEXU-PORTAEREI UKO EGITEA. Debeku da, ekintza, keinu edo hitzen bidez, edozein jarrera lizun. Hemen sartzen dira intsinuazio ekintzak, noizbehinkako ukitzeak, nahita egindako igurtziak, hizkuntza lizunak (ahoz, posta elektronikoz, sare sozialez edo beste edozein euskarriz), bai eta lan- edo kirol-ingurune deseroso, umiliagarri edo iraingarria sor dezaketen adierazpen sexistak ere. Biktimaren sentsibilitatea, jarrera eta asertibitatea baloratu behar dira, errefusatzeko.

6 NAHI EZ DIREN OPARIAK. Ez da onartuko nahi ez diren opariak edo gonbidapenak egitea, ezta hartzaileari deserosotasunen bat sor diezaioketenak ere.

7 JAZARPENA PREBENITZEA. Debeku dira sexu edo orientazio sexualagatik jazarpen jarrerak, zuzenean edo zeharka. Debeku da sexuagatiko bereizkeria galarazteko edo emakumeen eta gizonen berdintasun-printzipioa modu eraginkorren betetzea eskatzeko erabiltzen diren kexa, salaketa, demanda edo erreklamazioen eraginpean egoteagatik tratu bereizgarririk ematea, bereziki emakumeei.

8 PRESTAKUNTZA ETA SUSTAPEN AUKERAK. Langile guztiek prestakuntza eta lan sustapenerako antzeko aukerak izan ditzaten zainduko da, merezimendu, maila eta gaitasun maila bera dutenean. Bereziki, aukera berdintasuna bermatuko zaie sustapenean eta prestakuntzan, familiako erantzukizunak beren gain hartuz, lana eta familia bateragarri egiteko edozein neurri hartu, gozatu edo eskatu dutenei.

9 ORDAINA ERREPRESALIEN AURREAN. Sexuagatiko bereizkeriatzat hartuko da, halaber, pertsona bati edozein motatako kexa, erreklamazio, salaketa, demanda edo errekurtsua aurkeztearen ondorioz tratatu txar edo ondorio negatibo oro, pertsona hori diskriminazioa eragozteko eta emakumeen eta gizonen arteko tratu-berdintasunaren printzipioa benetan bete dadin eskatzeko bada.

6. TERMINOEN DEFINIZIOA

6.1. SEXU-JAZARPENA

3/2007 Lege Organikoaren 7.1 artikulua araberan, sexu-jazarpena honako hau da: “persona baten duintasunaren aurka jotzeko asmoa duen edo eragina duen sexu-izaerako edozein portaera, hitzezkoa nahiz fisikoa, bereziki giro beldurgarria, iraingarria edo iraingarria sortzen denean”.

Nahiz eta, hasiera batean, sexu-jazarpenak onura sexualak lortu nahi dituen, horrelako jokabideen bidez pertsona batek beste baten gainean duen boterearen adierazpena da helburua. Sexu-jazarpena hutsegite oso larritzat jotzen da, eta honela adieraz daiteke:

Sexu-jazarpeneko jokabideak (adibideak):

- ▶ *Hitzezko jokabideak*: besteak beste, intsinuazio sexualen kasuak; proposizioak edo jardura sexuarekiko presioa; flirteo iraingarriak; iruzkin iradokitzaileak, zeharkakoak edo iruzkin lizunak; telefono-deiak edo nahi ez den sare sozialen bidezko kontaktua; itxura sexualari buruzko txantxak edo iruzkinak, etab.
- ▶ *Hitzezkoak ez diren jokabideak*: sexualki sugestiboak edo pornografikoak diren argazkiak, objektu edo idatziak, begirada impundikoak, keinuak; posta elektronikoko gutunak edo mezuak edo eduki sexual argia duten sare sozialak erakustea.
- ▶ *Portaera fisikoa*: nahita eta eskatu gabe ukitzea, nahi ez diren besarkadak edo musuak, fisikoki gehiegi hurbiltzea eta behar ez izatea.
- ▶ *Quid pro quo sexu-jazarpena*: sexu-xantaia. Biktima sexu-errekerimenduei men egitera behartzea, edo lanbide-heziketan, etengabeko enpleguan, sustapenean, ordainsarian edo gai honi buruzko beste edozein erabakitan eragina duten onura edo lan-baldintza batzuk galdu edo kaltetuta ikustera behartzea.
- ▶ Ingurumeneko *sexu-jazarpena*: *jazarleak inguru beldurgarria, etsaia, iraingarria, umiliagarria edo iraingarria sortzen du biktimarentzat, sexu izaerako jarrera edo jokabide desiratuen ondorioz.*
- ▶ *Sexu-jazarpen digitala*: bitarteko teknologikoen bidez sexu-indarkeriazko ekintzak zabaltzea, onartu gabeko pornografia eta sexu-estortsioa (edo sexting) sartzen dira; *jazarleak mehatxatu egiten du biktima sexu-eduki intimoa zabaltzeko, mesede jakin batzuei uzten ez badie.*

6.2. SEXUAGATIKO JAZARPENA

3/2007 Lege Organikoaren 7.2 artikulua honela definitzen du sexuagatiko jazarpena: “pertsona baten sexuaren arabera egindako edozein portaera, pertsona horren duintasunaren aurka jotzeko eta giro beldurgarria edo iraingarria sortzeko”.

Sexuagatiko jazarpenaren jatorria gizartean dauden genero-estereotipoetan dago. Jazarpen hori modu horizontalean egin daiteke, hau da, maila profesional bereko edo bertikaleko langileen artean, arduradun edo zuzendari hierarkian beheragoko langileei egiten dietenean. Sexuagatiko jazarpenaren helburua sexu bateko pertsonari eraso egitea da, sexu batekoa izateagatik bakarrik, haien gaitasun profesionalak eta pertsonalak baztertuz.

Errealitate jakin batean sexuagatiko jazarpenentzat har daitezkeen egoera bat dagoela ikusteko, beharrezkoa da izendatzaile komun bat osatzen duten elementu batzuk egotea, besteak beste:

- ▶ Jazarpena. Halakotzat hartuko dira kanpoan sortzen diren eta jasaten duenak horrelakotzat hartzen dituen jokabide beldurgarriak eta iraingarriak.
- ▶ Biktimaren duintasunaren aurkako jarrera objektibo, biktimaren ustez subjektiboa dena.
- ▶ Eraitza pluri-erabakoa. Sexuagatiko jazarpena jasaten duenaren duintasunari eraso egiteak ez du eragozten biktimaren oinarrizko beste eskubide batzuk kaltetzea, hala nola, bereizkeriarik ez jasateko eskubidea, osasun psikiko eta fisikoaren aurkako erasoak, etab.
- ▶ Gertaera isolatua ez izatea.
- ▶ Portaera horien arrazoiak zerikusia izan behar du emakume izatearekin edo biologikoki emakumengana bakarrik eragin diezaieketen inguruabarrekin (haurdunaldia, amatasuna, edoskitze naturala); edo horiek zerikusia izan behar dute gizarte-bereizkeriaren ondorioz emakumei dagozkiela uste den ugaltze- eta zaintze-funtzioekin. Alde horretatik, sexuagatiko jazarpena gizonek ere jasan dezakete, historian zehar emakumei eman zaien rolaekin zerikusia duten eginkizunak, zereginak edo jarduerak betetzen dituztenean; esate baterako, adingabeak edo mendekotasuna duten pertsonak zaintzeko jazarpenak den gizonezko langilea.

Agerian utzi behar da lanean noizbehinka gerta daitezkeen kontrako ekintza jakin batzuk ez direla berez sexuagatiko jazarpenentzat hartuko, bakarka eta behin eta berriz gertatzen badira. Horrelako kontrako ekintzarik atzeman ez gero, enpresak gogor jokatu behar du ekintza horiei aurre egiteko eta berriro gerta ez dadin.

Portaera horien arrazoiak historikoki jasan duten gizarte-bereizkeriaren ondorioz emakumei tradizioz egin izan zaizkien ugaltze- eta/edo zaintze-lanekin lotuta dagoenean, jazarpena, sexistagatik eta gizarte-bereizkeriagatik, sexuagatiko jazarpenentzat ere hartuko da, izan gizonezkoa edo emakumezkoa.

Jazarpen mota hori hutsegite larria edo oso larria izan daiteke, eta honela adieraz daiteke, betiere aurreko irizpideak betetzen badira.

Sexuagatiko jazarpena osatzen duten jokabideak (adibideak):

- ▶ *Antolaketa neurriekin egindako erasoak:*
 - 1) Pertsonaren jarduera modu iraingarrian epaitzea, haren ahaleginak eta trebetasunak ezkatzea.
 - 2) Pertsonaren erabakiak auzitan jartzea eta desbaimentzea.

- 3) Zereginik ez esleitzea edo zentzurik gabeko lanak edo lan degradatzaileak esleitzea.
- 4) Lana egiteko datu okerrak ematea edo bitartekoak ukatzea edo ezkutatzea.
Azaldutako baldintzetan, larderiako edo iraintzeko ingurunea emakume batentzat denean, emakume izate hutsagatik edo arrazoi biologikoengatik emakumeak bakarrik protagonista izan daitezkeen egoerengatik, hala nola haurdunaldia, amatasuna edo edoskitze naturala, sexuagatiko jazarpenaz hitz egin beharko da.
- 5) Pertsonaren gaitasun edo kualifikazioak baino askoz lan handiagoak edo oso txikiagoak esleitzea, edo lehendik duena baino kualifikazio askoz txikiagoa behar dutenak.
- 6) Agindu kontraesankorrak edo bete ezinak.
- 7) Gauzak, dokumentuak, lan-tresnak lapurtzea, ordenagailuko fitxategiak ezabatzea, laneko tresnak manipulatzeko eta kalteak eragitea.
- 8) Jazarritako pertsonaren aldeko pertsonetikiko mehatxuak edo presioak.
- 9) Pertsonaren gutunak, deiak, mezuak eta abar manipulatzeko, ezkutatzeko, itzultzea.
- 10) Baimenak, ikastaroak, jarduerak eta abar ukatzea edo eskuratzeko zailtasuna izatea.

▶ *Hartzailea isolatu nahi duten jarduketak:*

- 1) Pertsonaren kokapena aldatzea, bere kideengandik bereiziz (isolamendua).
- 2) Pertsonaren presentziari kasurik ez egitea.
- 3) Pertsonari ez hitz egitea.
- 4) Lagunekin hitz egiteko aukera mugatzea.
- 5) Pertsonari hitz egiten ez uztea.
- 6) Pertsonarekin aurrez-aurreko harremanik ez izatea.
- 7) Pertsonarentzat eskuragarri dauden komunikabideak (telefonoa, posta elektronikoa, etab.) ezabatu edo murriztea.).

▶ *Biktimaren osasun fisiko edo psikikoari eragiten dioten jarduerak:*

- 1) Mehatxu eta eraso fisikoak.
- 2) Hitzeko edo idatzizko mehatxuak.
- 3) Oihuak eta/edo irainak.
- 4) Telefono-dei beldurgarriak.
- 5) Pertsona probokatzea eta emozionalki erreakzionatzera behartzea.
- 6) Pertsonari kalte egiteko gastuak nahita egitea.
- 7) Lanpostuan edo norberaren gauzetan kalteak eragitea.
- 8) Pertsonari bere osasunerako arriskutsuak edo kaltegarriak diren lanak egiteko eskatzea.

- ▶ *Bizitza pribatuaren eta ospe pertsonal edo profesionalaren aurkako erasoak:*
 - 1) Pertsona- edo lanbide-ospea manipulatzeko, zurrumurruaren, irainaren eta barregarritasunaren bidez.
 - 2) Pertsonak arazo psikologikoak dituela adieraztea, eta azterketa edo diagnostiko psikiatrikoa egiten saiatzea.
 - 3) Keinuen, ahotsaren, itxura fisikoaren, ezintasunen, moteak jartzearen eta abarren isekak.
 - 4) Nazionalitateari, jarrera eta sinesmen politiko edo erlijiosoei, bizitza pribatuari eta abarri egindako kritikak.

6.3. JAZARPENA EREMU DIGITALEAN

Gero eta presentzia handiagoa du eta informazioaren teknologia berriak erabiltzen ditu. Horren ondorioz, gero eta gehiago gertatzen dira sexu-jazarpenera eta sexuagatikoko jazarpenera digitala edo ziberjazarpenera.

Jazarpenera ziberetikoko mota desberdinen artean honako hauek aurki ditzakegu:

- ▶ Pertsona baten ordenagailura digitalki sartzea, hirugarren pertsonetako komunikazioak eta on line mugimenduak kontrolatzeko.
- ▶ Mezu, bideo edo irudi iraingarriak edo zakarrak, birus informatikoak eta kalte edo larderiako mehatxuak bidaltzea, Internet bidez (web orriak, sare sozialak, berehalako mezularitzako aplikazioak, posta elektronikoa, bideojokoak, etab.).
- ▶ Interneten partekatzea (web orriak, sare sozialak, berehalako mezularitzako aplikazioak, posta elektronikoa, bideojokoak, etab.) sexu-erudituko irudi edo datu konprometitu bat, errealak edo faltsuak izan. Inola ere ez du justifikatzen konprometitutako irudia edo datuak borondatez bidali direnik.
- ▶ Interneten digitalki eraldatutako zurrumurruak edo argazkiak ateratzea (web orriak, sare sozialak, berehalako mezularitzako aplikazioak, posta elektronikoa, bideojokoak, etab.).
- ▶ Pertsona bat engainatzea bere buruari edo beste norbaiti buruzko sekretuak edo informazio konfidentziala partekatu eta transmititu dezan, zurrumurru difamatzailerak sustatzeko.
- ▶ Pertsona bat estigmatizatu edo barregarri uzteko moduko web gunean alta ematea.
- ▶ Pertsona baten izenean profil faltsua sortzea, adibidez, sexu-eskaerak edo -eskaintzak egiteko.
- ▶ Pertsona baten posta elektronikoa alta ematea, spam-banku bihurtzeko, pertsona ezezagunekin harremanak izateko, etab.
- ▶ Nortasunaren orde besterik pertsona bat posta elektronikoko kontu batean edo sare sozial batean sartzea, hari edo hirugarren pertsonari buruzko material konprometigarria bidali edo argitaratzeko, nortasuna manipulatu edo usurpatuz.
- ▶ Internet bidez pertsona bat beldurtu, erasotu edo jazartzen duten mugikorrek dituzten erregistroak zabaltzea.
- ▶ Interneteko ohiko guneetan pertsona bat jazartzea edo beldurtzea (sare sozialak, blogak, forumak, taldeko txatak, bideo-jokoak, etab.).
- ▶ Pertsona baten aurrean profil faltsuarekin aurkeztea, topaketa digital bat hitzartzeko edo on line xantaia egiteko.

6.4. NOLA BEREIZTEN DITUGU JAZARPEN-MOTAK?

Sexu-jazarpena eta **sexuagatiko jazarpena bereizteko, honakoa ezartzen** da: sexu-jazarpena jazarlearen sexu-interesa den bitartean, sexuagatiko jazarpenak antolakuntza-egoera bereizgarriagoak eskatzen ditu, eta ez du zertan izan jazarlearen asmoa; normalean, estereotipoetan eta genero-roletan oinarritutako sinesmenak izaten ditu. Biei bitarteko digitalen bidezko **ziberjazarpena** aplikatuko lieke.

Jazarpen digitala baliabide teknologikoen bidez egin behar da nahitaez, eta sexuala izan daiteke edo ez, nahiz eta biktimari jazarpena, umiliazioa edo jazarpena eragin, kasu honetan lan-eremuan.

Jazarpen moral edo psikologikoa ez da nahastu behar sexu-jazarpenarekin edo sexuagatiko jazarpenarekin. Hala, jazarpen psikologikoa da langilearen duintasunari zuzenean edo zeharka kalte egiten dion laneko harreman batean egindako portaera, praktika edo portaera oro, baldin eta tratu horren bidez, modu bortitz edo etsaian, emozionalki eta psikologikoa menderatu nahi bada, eta langilearen gaitasuna, lanbide-sustapena edo lanpostuan irautea deuseztatu nahi bada, bere lan-inguruneari kalte eginez.

Jazarpen psikologikoa **sexu- edo matxismo-egoera batekin lotuta egon daiteke, eta jazarpena** sor dezake **sexuagatik, sexu-identitateagatik, sexu-orientazioagatik eta abarrengatik**. Orduan, jazarpen-mota horiek osatzen dituzten jokabideetan sartuko ginateke.

Bestalde, jazarpena **bertikala** edo **horizontala** izan daiteke:

- **Jazarpen horizontala** esaten da biktima eta erasotzailea enpresan maila hierarkiko berean daudenean.
- **Jazarpen bertikala** da biktima eta erasotzailea enpresan maila hierarkiko desberdinean daudenean. Beheranzkoa edo goranzkoa izan daiteke.
 - *Bertikala-Beheranzkoa*: erasotzaileak biktimarena baino kargu altuagoa duenean.
 - *Bertikala-Goranzkoa*: erasotzaileak biktimaren kargua baino baxuagoa duenean. Jazarpen hori kolektiboa izan ohi da, zaila baita goranzko jazarpen bertikala banakakoa izatea, nahiz eta salbuespenez gerta daitekeen.

Erasotzaileak biktimaren kargua baino gutxiago betetzen duenean. Jazarpen hori kolektiboa izan ohi da, zaila baita goranzko jazarpen bertikala banakakoa izatea, nahiz eta salbuespenez gerta daitekeen.

Aurreko jazarpen-motaren bat **bitarteko digital edo teknologikoen bidez egiten bada**, jazarpenaren berezitasuna eremu digitalean baloratuko da.

7. HELBURUAK

Protokolo honen bidez lortu beharreko helburuak, besteak beste, honela sistematiza daitezke:

- a) Sexu-jazarpenaren eta/edo sexuagatiko jazarpenaren prebentzio-kultura sustatzea erakundearen esparru eta estamentu guztietan.
- b) Erakundearen edozein estamentutan hauteman daitezkeen sexu-jazarpeneko eta/edo sexuagatiko jazarpeneko egoeretan federazioaren zero tolerantzia adieraztea.
- c) Sexu-jazarpenera eta/edo sexuagatiko jazarpena osatzen duten jokaeren identifikazioa erraztea, modalitate guztietan, eremu digitala barne.
- d) Isilpeko kexa edo salaketaren prozedura erraz, azkar eta irisgarria ezartzea, sexu-jazarpenaren eta/edo sexuagatiko jazarpenaren biktimek jasaten ari den egoeraren salaketa egin ahal izateko.
- e) Barruan, jazarpen-salaketak arin, azkar eta isilpean ikertzea, federazioak jazarpen moral, sexual edo sexuagatiko jazarpenik izan duen zehazteko.
- f) Jazarpen-erasotzailea zigortu eta jazarpen-egoera bat jasan duen biktimari ordainaraztea, hala badagokio.
- g) Sexu-jazarpenera eta/edo sexuagatiko jazarpena jasan duen pertsonari bigarren mailako biktimizazioa edo birbiktimizazioa saihesteko laguntza ematea, eta, hala badagokio, laguntza psikologikoa eta soziala eskaintzea.

8. JAZARPEN BATZORDEA ERATZEA

Sexu-jazarpenerako eta/edo sexuagatiko jazarpenerako kasuetarako Jazarpen eta Jarraipen Batzordea eratuko da. 4 pertsonak osatuko dute, honako kargu hauek barne:

- Miren Arantxa Arzak Gómez - Federazioko lehendakariordea
- Nagore Tolosa Alkatea - Federazioko idazkaria
- José Manuel Esnaola Álvarez - Kluben Ordezkarria
- Karlos Muguerza, Lehiaketa Batzordeko Arduraduna

Prozedura honen konfidentzialtasuna ahalik eta gehien bermatzeko, batzordekideak finkoak izango dira. Sexu-jazarpenerako eta sexuagatiko jazarpenerako kasuetarako Jazarpen eta Jarraipen Batzordeak laneko arriskuei aurrea hartzeko zerbitzua eta/edo erakundeak genero-berdintasunari buruz duen aholkularitza ere barne hartu ahal izango du, kasuan kasuko beharren arabera.

Batzordea eratzeko akta onetsita formalizatuko da, eta akta hori kide guztiek sinatuko dute.¹

Prozedura honen konfidentzialtasuna ahalik eta gehien bermatzeko, batzordekideak finkoak izango dira.

Batzordeak Berdintasun Batzordearen iraupena izanen du, edo, betiere, **lau urtekoa**. Jazarpen Batzordea osatzen duten pertsona horiek zehatz-mehatz beteko dute eragindako aldeekiko inpartzialtasuna, eta, beraz, odol-kidetasunezko edo ezkontza-ahaidetasunezko ahaidetasunik izanez gero ikerketak eragindako pertsonaren batekin edo batzuekin, adiskidetasun intimoarekin, prozedurak eragindako pertsonetikiko ageriko etsaiarekin edo zuzeneko edo zeharkako interesarekin, ez dute jardun behar. Arrazoi horiek egon arren, prozeduran parte hartzen duen edozein pertsonak ez badu parte hartzen, pertsona hori edo batzordekideak **errefusatzeko** eska dezake.

Horrez gain, Batzorde honek, bere erabakiz edo eragindako **pertsonaren batek eskatuta, kanpoko aditu bat kontratatzeko** eskatu ahal izango du. Pertsona horrek lagundu ahal izango die prozeduraren instrukzioan (instrukzioan zehar, Batzorde Instruktoorea deituko zaio).

Batzorde hori **gehienez ere 3 laneguneko epean bilduko da** kexa, salaketa edo jokabide desegoki baten berri izaten den egunean, protokolo honetan aurkezteko ezarritako prozeduraren arabera.

Sexu-jazarpentzat edo sexuagatik har daitekeen jokabideari buruzko edozein salaketa, komunikazio, kexa edo txosten **berehala** eta zehatz-mehatz aztertuko da Batzordean. Kexak, salaketak eta ikerketak erabat isilpekoak

¹ IV. eranskina.

izanen dira, eta bat etorriko **dira** ikertu eta neurri zuzentzaileak hartzeko beharrarekin, kontuan hartuta pertsonen intimitateari eta ohoreari zuzenean eragin diezaiekeela.

Azkenik, Ikerketa Batzordeak **eginkizun** hauek ditu:

- ▶ FTEn lan egitea, sexu-jazarpenari eta sexuagatiko jazarpenari buruzko prebentzioari, informazioari, sentsibilizazioari eta prestakuntzari dagokienez.
- ▶ Sexu-jazarpentzat eta/edo sexuagatiko jazarpentzat har daitekeen jokabideari buruzko salaketa, komunikazio, kexa edo txosten oro jasotzea, ikertzea, berehala eta zehatz-mehatz.
- ▶ Azpimarratu behar da Batzordeak behar diren baliabide guztiak izango dituela zeregin horretarako, eta kasuarekin zerikusia izan dezakeen informazio eta dokumentazio guztia eskuratu ahal izango duela.
- ▶ Ikerketaren ondorioen txostena eta ebazpen-proposamenak Gipuzkoako Eskubaloi Federazioaren Zuzendaritzari aurkeztea, aginduzko jarduerak egin ditzan.
- ▶ Jazarpen-kasuen ondorioz ezarritako zehapenak prozedura honetako alderdi guztietan behar bezala betetzen direla gainbegiratzea.
- ▶ Batzorde honen eta protokolo honen berri Gipuzkoako Eskubaloi Federazioko langile eta estamentu guztiei emango zaiela bermatzea, baita instalazioetan lan egiten ari diren beste enpresa edo federazioetako langile guztiei ere.

9. JARDUTEKO PROZEDURA

9.1. PROZEDURAREN PRINTZPIOAK

Sexu-jazarpenaren eta/edo sexuagatiko jazarpenaren prebentzioa eta sentsibilizazioa

Prozeduren eta neurrien informazioa eta irisgarritasuna.

Azkartasuna

Prozedura presaz egingo da eta erreklamazioak eta salaketak ebazteko gehieneko epeak finkatuko dira.

Konfidentzialtasuna

Prozesuaren tramitazio osoan zehar konfidentzialtasuna bermatuko da. Ez da datu pertsonalik sartuko, eta haien ordezkari alfanumerikoak jarriko dira erabilitako dokumentazioan, eta prozesuan parte hartzen duten pertsonen adieraziko zaie sekretua gordetzeko betebeharrak dutela.

Intimitatearen babesa

Jazarpena jasaten duen pertsonaren intimitatea babestuko da, baita ikerketa prozesuan parte hartzen duten pertsonen ere.

Pertsonen duintasunaren babesa

Jazartzen den pertsonaren duintasuna babestuko da, baita prozesuan parte hartzen duten pertsonen ere.

Inplikaturako pertsonen segurtasuna, inpartzialtasuna eta defentsa-eskubidea

Aipaturako printzipioei jarraitu eta inplikaturako pertsonen berme gisa ziurtatzeaz gain, prozesuan sartu beharko dira FTEko ordezkari sozial bat eta kasu bakoitzean ikerketa garatzeko sortutako organoan laneko arriskuei aurrea hartzeko zerbitzua. Horrez gain, emakumeen eta gizonen arteko presentzia orekatua sustatuko da.

Errepresalien aurreko kalte-ordaina

Sexuagatiko bereizkeriaz hartuko da, halaber, pertsona bati edozein motatako kexa, erreklamazio, salaketa, demanda edo errekurtsioa aurkeztearen ondorioz tratatu txar edo ondorio negatibo oro, pertsona hori diskriminazioa eragozteko eta emakumeen eta gizonen arteko tratu-berdintasunaren printzipioa benetan bete dadin eskatzeko bada.

Errugabetasun-presuntzioaren printzipioa

Erasotzailearentzat.

Eskubideen bermea

Biktimen lan, kirol eta gizarte babeseko eskubideen bermea.

Ikerketa

Egitateen ikerketa sakona, konfidentziala eta kontraesan- eta ahozkotasun-printzipioetan oinarritua. Eragindako pertsonen entzun ondoren eta inpartzialtasuna bermatuta ebatziko da.

Jarduketa

Jarduteko bermea, behar diren neurriak hartuz, diziplina-neurriak barne, jazarpen-jarrera frogatua duen pertsonaren edo pertsonen kontra.

Ordaina

Jazarleari ordaina ematea eta haren osasun psikologiko eta fisikoa babestea.

Genero-ikuspegia

Generoaren eta giza eskubideen ikuspegia prozedura osoan.

9.2. PROZEDURAREN HASIERA: KEXA EDO SALAKETA

Gipuzkoako Eskubaloi Federazioa, Nagore Tolosa kudeatzen eta bideratzen du, protokolo honen arabera, zerbitzua ematen duten edo erakunde horretako kide diren pertsonak jar dezaketen edozein kexa edo salaketa.

FTE osatzen duten pertsonak jakin behar dute protokoloa aktibatzeagatik ez direla zehatuko, dolua edo asmo txarra izan ezik. Hala eginez gero, edozein erreklamazio aurkeztean egiazkotzat joko da eta aipatu den pertsonak kudeatuko du.

Salaketak sekretuak izanen dira, baina **ezin izango dira anonimoak izan**. Hala **ere, FTE** eragindako alderdien konfidentzialtasuna bermatuko du.

Kasu bakoitzerako ezarritako salaketa-bidea. Kexa izapidetzeaz arduratzen den pertsonak eta Jazarpen Batzordea osatzen duten pertsonak bakarrik erabili ahal izango dute. Hauek dira:

- SEXU-JAZARPENAREN ETA SEXUAGATIKO JAZARPENAREN kasuetarako: posta elektronikoko kontua **eskubaloianindarkeriarikex@gmail.com**

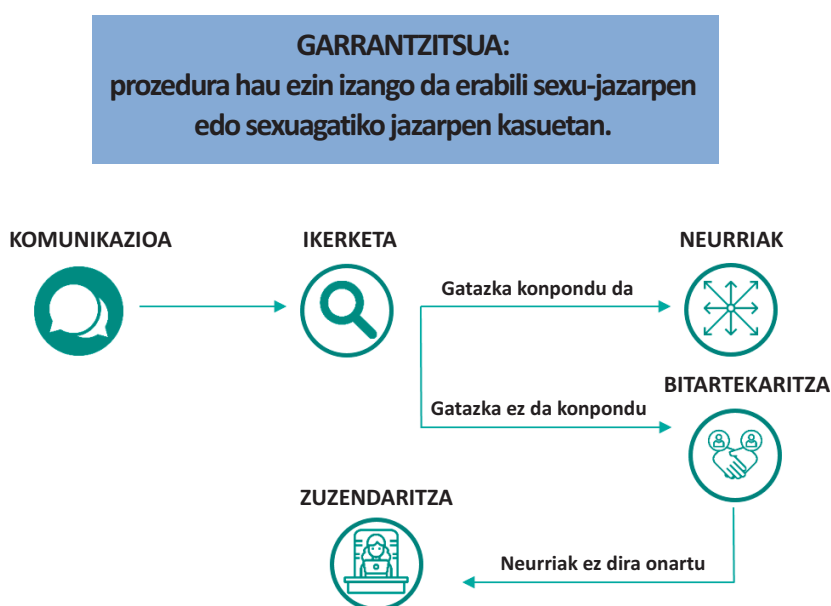
Hori guztia gorabehera, isilpean aurkezten diren kexak edo salaketak ere onartu ahal izango dira, ez anonimoak, idatziz eta gutun-azal itxian, kexa tramitatzen duen pertsonari zuzenduta. Prozeduraren konfidentzialtasuna babestearren, **kexa tramitatzeaz arduratzen den pertsonak zenbakizko kode bat emango die ukitutako alde guztiei.**

Aipatutako bi modalitateetako edozeinetan salaketa jaso ondoren, kexa edo salaketa izapidetzeko ardura duen pertsonak berehala jakinaraziko die FTEko lehendakariari eta Jazarpen **Batzordea osatzen duten gainerakoei.**

FTEko kide guztien eskura jartzen da protokolo honetako **eredua** (III. eranskina), salaketa edo kexa formalizatzeko. Biktimak jazarpen sexuala eta/edo sexuagatiko jazarpena ezagutzen duen edozein pertsonak aurkezten badu, posta elektronikoz dagokion formularioa, dagokion helbidean, edo jazarpen-egoera bat salatzen duen barne-erregistro baten bidez, beharrezkoa izango da **prozedura** hasteko, hurrengo atalean azaltzen den moduan.

9.3. GATAZKAK KONPONTZEKO EDO BITARTEKARITZARAKO AURRETIAZKO PROZEDURA

Bi pertsona edo gehiago gatazkan badaude, edo pertsona hori kanpoko pertsona batek atzematen badu, gatazkak konpontzeko erakundeak proposatzen duen sistema erabili ahal izango da, baldin **eta aldeak** ados badaude borondatez.

1 Infografía. Gatazkak konpontzeko prozedura

Komunikazioa

Federazioak aurreko atalean zehaztutako salaketa-kanalaren bidez jakinaraziko du.

Kasu horretan, gatazkaren bi aldeetako edozeinek bakarrik egin dezake eskaera.

Kasuaren azterketa

Jazarpen Batzordeak izendatutako pertsona (instruktoea), betiere gatazkatik kanpo eta modu objektiboan jardun beharko duena.

2 Infografía. Bitartekaritza-prozesua

Prozesu hori borondatezko bilera batean hasten **da, eta bi aldeek onartzen dute**. Lehenik eta behin, banakako **bilera egingo** da alderdi bakoitzarekin, egoeraren edo gatazkaren bertsioaren berri izateko. Ondoren, **bilera bateratua egingo** da, bi alderdiak akordio batera iristen saia daitezen gatazka hori konpontzeko neurririk egokienak zein diren jakiteko.

Bitartekariak elkarrizketen bidez duen informazioak isilpekoa izan behar du eta sekreturik zorrotzenean gorde behar da, hau da, ezin izango zaio beste aldeari ez hirugarrenei jakinarazi, baimen espresurik ez badu behintzat.

Pertsona horrek **tartean dauden pertsonen arteko gatazka** konpontzeko neurriak proposatuko ditu. Neurri horiek onartuz gero, aplikatu egingo dira eta gatazka amaitutzat joko da.

Proposatutako neurriak onartzen ez badira edo, denbora baten buruan, egoera konpontzeko nahikoak ez badira, salaketa formaleko prozedurari ekingo zaio, kaltetuak hala eskatzen badu edo Batzordeak behar bezain larria dela ikusten badu. Gauza bera gertatuko da alderdietako batek ez badu gatazkei edo bitartekaritzari aurre egiteko prozedurara jo nahi.

Alde bakoitzari bitartekaritza-akordioa emango zaio, akordioaren bat lortuz gero, eta beste bat gordeko da enpresak artxiba dezan. Parte hartzen duten alderdi guztiek (bitartekaria barne) sinatu beharko dute akordio hori.

Ezinbestekoa da gogoratzea bitartekaritza-prozesua **INOIZ EZ dela posible izango sexu-jazarpen kasuetan, horrek biktimaren ustezko erasotzailearen edo erasotzailearen esposizio berria ekarriko bailuke**.

9.4. HASIERAKO FASEA EDO PROZEDURA INFORMALA

Fase hori **aukerakoa** da aldeentzat, eta biktimaren borondatearen araberakoa izango da. Atariko fase honen asmoa jazarpen-egoera presaz eta eraginkortasunez konpontzea da, jazarpen-egoerak eten eta aldeek onartutako konponbidea lortzeko.

GARRANTZITSUA:
prozedura hau sexu-jazarpenaren eta/edo sexuagatiko jazarpenaren kasuetan erabil daiteke, bitartekaritzaren orde.

Kexa edo salaketa jaso ondoren, Batzorde Instruktoarek pertsona elkarrizketatuko du, eta ustezko erasotzaileari edo bi alderdiei ere elkarrizketa egin ahal izango die, adituaren esku-hartzea eskatu ahal izango du, etab.

Prozedura informal edo atariko fase honek **gehienez ere zazpi laneguneko iraupena** izango du, Instrukzio Batzordeak keza edo salaketa jasotzen duenetik hasita. Epe horretan, Instrukzio Batzordeak amaitutzat emango du atariko fase hori, salaketaren sendotasuna baloratuz, prozeduraren helburua lortu den ala ez adieraziz, eta, hala badagokio, egokituz jotzen dituen jarduerak proposatuz, informazio-espeditentea irekitzea barne. Prozedura guztia **azkarra eta isilpekoa** izango da, ukitutako **pertsonen duintasuna eta intimitatea** babestuz. Espedientea isilpekoa izango da eta batzordeak bakarrik eskuratu ahalko du.

Hala ere, Batzorde Instruktoarak, kasuaren konplexutasuna dela eta, atariko fase hori alde batera **utzi eta zuzenean informazio espedientea (prozedura formala) tramitatzen** hasi ahal izango du, eta horrek alderdiei jakinaraziko die. Halaber, jazarpena jasan duen pertsona Batzorde Instruktoarak proposatutako konponbidearekin gustura ez badago, informazio espedientea tramitatuko da.

Informazio espedientea tramitatzen ez bada, hasierako fase honetan hartutako **konponbidearen akta** egingo da (datu kodetuekin) eta **FTEko Lehendakariari jakinaraziko zaio**.

Nolanahi ere, konfidentzialtasuna bermatzeko, ez da datu pertsonalik emango eta espedientean parte hartzen duen alde bakoitzari esleitutako zenbakizko kodeak erabiliko dira.

9.5. INFORMAZIO ESPEDIENTEA EDO PROZEDURA FORMALA

3 Infografla. Prozedura formala

Atariko fasea aktibatzen ez bada edo prozedura ezin bada ebatzi, nahiz eta aktibatu, informazio espedientea irekiko da.

Instrukzio Batzordeak ikerketa bat egingo du, eta² **bertan** salatutako jazarpena gertatu den ala ez erabakiko da, pertsona ukituei eta lekukoei entzun ondoren, bilerak egin ondoren edo beharrezkoa den dokumentazio guztia eskatu ondoren, datu pertsonalak babesteko eta dokumentazio erreserbatuari buruz xedatutakoa aparte utzi gabe.

Eskatzen diren pertsonak ahalik eta azkarren lagundu beharko dute.

Espedientea izapidetzen den bitartean, Instrukzio Batzordeak proposatuta, FTEko Zuzendaritzak beharrezko **kautelazko neurriak hartuko ditu** jazarpen-egoera berehala bertan behera uzteko, eta neurri horiek ezin izango dute behin betiko eta betiko kalterik eragin tartean diren pertsonen lan- edo kirol-baldintzetan. Kautelazko beste neurri batzuek gain, FTEko Zuzendaritzak biktimaren ustezko jazarlea **bereiziko** du.

Prozeduraren garapenean, lehenik biktimari entzunaldia emango zaio. Ondoren, lekukoak eta, azkenik, salatua. Bi aldeek beren konfiantzako pertsona baten laguntza eta laguntza jaso ahal izango dute, langileen legezko ordezkaria eta/edo sindikala izan edo ez. Pertsona horrek isilpean gorde beharko du eskura duen informazioa.

Instrukzio Batzordeak, egoki baderitza, jazarpenaren, berdintasunaren eta bereizkeriarik ezaren arloan **kanpoko aholkularitza eskatu ahalik** du prozedura instruitzen den bitartean. Kanpoko aditu hori behartuta dago jakinaren gainean izan lezakeenari edo gatazkaren ebazpen-batzordeko kide izateagatik lor lezakeenari buruzko konfidentzialtasun osoa bermatzera, eta Instrukzio Batzordeko kideen abstentzio- eta errefusatzeko arrazoi berberei lotuta egongo da.

Ikerketa amaituta, Batzordeak **akta bat egingo** du, eta bertan jasoko ditu gertaerak, testigantzak, egindako eta/edo bildutako frogak, eta ondorioztatuko du bere ustez sexu-jazarpenaren edo sexuagatikoko jazarpenaren zantzurik badagoen. Inplikaturako pertsonen datuak aktan kodetuta egongo dira.

Egindako probatik jazarpen-zantzuak daudela ondorioztatzen bada, aktaren ondorioetan, Instrukzio Batzordeak Zuzendaritzari beharrezko **zehapen-neurriak** hartzeko eskatuko dio, eta, oso larria bada, erasotzailea diziplinaz kaleratzea proposa dezake.

Jazarpenik egon ez arren, jokabide desegokiren bat edo zehatzeko moduko indarkeria-egoeraren bat aurkitzen bada, Jazarpeneko Batzorde Instruktoarak FTEko Zuzendaritzari ere eskatuko dio egoki irizitako neurriak har ditzala.

Jazarpeneko Batzorde Instruktoarean erabakiak adostasunez hartuko dira, ahal den **guztietan** eta, halakorik ezean, gehiengo soilez.

Prozedura arina eta **eraginkorra** izango da eta, betiere, ukitutako pertsonen **intimitatea, konfidentzialtasuna eta duintasuna** babestuko dira. Prozedura osoan zehar konfidentzialtasun zorrotza izango da, eta barne-ikerketa guztiak tentuz eta errespetuz egingo dira, bai salatzaileri eta/edo biktimari dagokienez. Horiek ezin izango dute inola ere aurkako trataturik jaso arrazoi horrengatik, ez eta salatuari ere, zeren eta, erruduntasun-froga egiteko, zantzuak egon behar baitira, oinarrizko eskubideak urratuz gero, lan-araudian aurreikusitako moduan.

² Ikerketak azkarra, konfidentziala eta kontraesanaren eta ahokotasunaren printzipioetan oinarritua izan behar du. Egiazkotzat joko den edozein kexa, salaketa edo erreklamazio.

Prozesuan parte hartzen duten pertsona guztiak konfidentzialtasun osoz jardun beharko dute, eta eskura duten informazio guztiaren gainean isiltasun eta sekretu profesionala gorde.

Garapen formaleko fase hori gehienez ere hamar laneguneko epean egin beharko da. Konplexutasuna dela eta, epe luzeagoa eskatzen duten arrazoiak gertatzen badira, Instrukzio Batzordeak epe hori luzatzea erabaki dezake, gehienez ere **hiru lanegun gehiago**.

9.6. JAZARPEN-ESPEDIENTEAREN EBAZPENA

FTEko Zuzendaritzak, Batzorde **Instruktoarearen** ondorioak jaso ondoren, egokituz jotzen dituen erabakiak hartuko ditu 3 laneguneko epean, eta gai hori erabakitzeko gaitasuna duen bakarria izango da. Hartutako erabakia idatziz jakinaraziko zaie biktimari/biktimei, salatuari eta Batzorde Instruktoari, eta horiek isilpean gorde beharko dute eskura duten informazioa.

Halaber, espedientean azkenean hartutako erabakia Berdintasun Planaren Jarraipen Batzordeari, langileen legezko ordezkariari eta laneko arriskuei aurrea hartzeko arduradunari ere jakinaraziko zaie. Jakinarazpen horietan, konfidentzialtasuna bermatzeko, ez da datu pertsonalik emango eta espedientean parte hartzen duen alde bakoitzari esleitutako zenbakizko kodeak erabiliko dira.

Aurreko emaitza horien arabera, FTEko Zuzendaritzak hau **egingo** du:

- a) Jarduketak artxibatzea eta horri buruzko akta egitea.
- b) Egoki irizitako neurriak hartzea, jazarpen-prozeduraren Batzorde Instruktoarek egindako iradokizunen arabera. Adibide gisa, federazioak har ditzakeen erabakien artean hauek aipa daitezke:
 1. Erasotzailea eta biktima fisikoki bereizten ditu, postua eta/edo txanda edo ordutegia aldatuz. Jazarpenaren biktima ez da inola ere behartuko postuaren, ordutegiaren edo federazioan duen kokalekuaren truke.
 2. Aurreko puntuan ezarritakoa deusetan galarazi gabe, bidezkoa bada, eta ikerketaren emaitzen arabera, Langileen Estatutuaren 54. artikuluan arau-hausteen eta zehapenen taula aplikatuz zehatuko da erasotzailea.

9.6.1. ZEHAPENAK

Erasotzaileari aplikatzeko, zehapen hauek hartuko dira kontuan:

- 1 Lanpostu, lanaldi edo lantokiz aldatzea
- 2 Enplegu-soldaten etenaldia
- 3 Igotzeko denbora-muga
- 4 Diziplinazko kaleratzea

9.6.2. INGURUABAR ASTUNGARRIAK

Gertaeren larritasuna baloratu eta ezar litezkeen zehapenak zehazteko, **inguruabar astungarritzat** hartuko dira honako hauek:

- ▶ Salatutako pertsona jazarpen-egintzetan berrerortzea.
- ▶ Biktimak ezgaitasun fisiko, psikiko edo sentsorialen bat izatea.
- ▶ Biktimak asaldura psikologiko larriak jasan izana, medikuak egiaztatuak.
- ▶ Biktima probaldian egotea edo prestakuntza-kontratua izatea, praktikaldian edo aldi baterako.
- ▶ Jazarpena langileak hautatzeko prozesuan gertatzea.
- ▶ Biktimari, haren lan-, kirol- edo familia-inguruneko lekukoei edo pertsoneri presioa edo errepresaliak egitea, ikerketa saihesteko edo zailtzeko.
- ▶ Beheranzko jazarpena izatea.
- ▶ Hirugarren pertsona batek aginduta izatea.
- ▶ Plantilla legez ordezkatzeko hauteskundeetan izatea.

9.6.3. ZAINZA

Erasotzaileari ezarritako zehapena ez bada kontratu-lotura iraungitzea, FTEko Zuzendaritzak **zaintzarako betebeharrak izango ditu** langile horren gain edo federazioko edozein estamentutan lanean hasten denean (etenaldia bada), edo lanpostu berrian, lekuz aldatuz gero. Baina, betiere, jazarpena errotik kentzeko betebeharrak ez da amaituko lanpostu-aldaketa hutsarekin edo etenaldi hutsarekin, eta, gero, FTEk zaindu eta kontrolatu beharko ditu.

FTEko Zuzendaritzak beharrezko **prebentzio-neurriak hartuko ditu** egoera berriro gerta ez dadin, prestakuntza- eta sentsibilizazio-ekintzak indartuko ditu eta biktimaren segurtasuna eta osasuna babesteko jarduerak egingo ditu, **besteak beste, honako hauek:**

- ▶ Arrisku psikosozialen ebaluazioa FTEn.
- ▶ Biktima babesteko zaintza-neurriak hartzea
- ▶ Neurriak hartzea zehatzaileak berriro ez gertatzeko
- ▶ Jazarleari laguntza psikologikoa eta soziala ematea.
- ▶ Laneko baldintzak aldatzea, baldin eta, jazarpenaren biktimaren alde aurreko baimenarekin, errekuperatzeko onuragarritzat jotzen badira.
- ▶ Aldi baterako ezintasun egoeran denbora luzez egon ondoren, jazarpena jasan duen pertsonaren lanbide prestakuntza edo birziklatzea.
- ▶ Prestakuntza- eta sentsibilizazio-ekintza berriak egitea, sexu-jazarpena eta/edo sexuagatiko jazarpena prebenitu, detektatu eta horren aurrean jarduteko, FTEn lan egiten duten pertsona guztientzat.

10. JARRAIPENA

Espedientea itxi ondoren, eta **gehienez ere hogeita hamar egun naturaleko epean, Instrukzio Batzordeak** hartutako erabakien jarraipena egin beharko du, hau da, hartutako neurrien betetze eta/edo emaitzari buruzkoa. Jarraipen horren emaitzatik dagokion **akta kodetua** egingo da, prozedura eragin duten gertakariak jarraitzen badute hartu beharreko neurriak jasoko dituen, eta proposatutako prebentzio- eta zehapen-neurriak ezarri diren aztertuko da. Akta federazioaren Zuzendaritzara, langileen legezko ordezkarietara eta/edo ordezkarietara sindikalera, laneko arriskuei aurrea hartzeko arduradunarengana eta Berdintasun Planaren Jarraipen Batzordera **bidaliko** da, prozeduran alderdi ukituen datu pertsonalen konfidentzialtasunari buruz adierazitako kautelekin.

Jazarpen Batzordeak enpresari eskatuko dio urtean **barne auditoriak** egin ditzala, honako inguruabar hauek egiaztatzeko, adibidez:

- ▶ FTE osatzen duten pertsona guztiei, erdi mailako arduradunei eta Zuzendaritzari barne, egin behar zaien urteko nahitaezko prestakuntza/sentsibilizazioa.
- ▶ Protokoloa urtean zehar egiten diren FTEko kide berriei zabaltzea, eta erantsitako dokumentaziorako irisgarritasuna.
- ▶ Jazarpen kasuetan hartu diren neurrien eraginkortasunaren jarraipena egitea (halakorik bada), bai eta eraso jasandako pertsonaren edo pertsonen gogobetetasuna ere.
- ▶ Jazarpen Batzordearen aktaren bidez erabakitzen den beste edozein eginkizun.

Hori guztia **urteko txosten** batean islatuko da, aurreko betebeharrak betetzen direla frogatzen duten adierazleak eta erantsitako agiriak bilduko dituen. Txosten hori agintari eskudunei igorriko zaie eta federazioaren barruan artxibatuko da **gutxienez 4 urtez**.

11. ERANSKINAK

11.1. ERANSKINA. JAZARPENAREN JASATEN DUEN PERTSONARENTZAKO GIDA

Jazarpena jasaten duen pertsonarentzako gida laburra

ZER EGIN DEZAKET JAZARRITA SENTITZEN BANAIZ?

Informazioa eskatu:

Nire federazioari, berariazko jarduketa prozedurei buruz.

Kirol Kontseilu Gorenaren informazio- eta aholkularitza-zerbitzua.

Autonomia Erkidegoari dagokion Sailaren informazio- eta aholkularitza-zerbitzua.

Federazioan ezarritako prozedurari ekitea, lan- eta sexu-jazarpena eta sexualitateko jazarpena prebenitzeko eta tratatzeko nire federazioan dagoen prozedura edo protokoloan aurreikusitakoarekin bat.

Delituagatiko salaketa aurkeztea. Salaketa hori ez da inoiz anonimoa izango eta Lan eta Gizarte Segurantzako Ikuskaritzan, Polizia Nazionalan edo Guardia Zibilean edo guardiako epaitegian aurkeztu ahal izango da.

11.2. ERANSKINA. KONFIDENTZIALTASUN-KONPROMISOA

Konfidentzialtasun-konpromisoa

Jaun/Andrea _____, **Gipuzkoako Eskubaloi Federazioak** bere esparruan gerta daitezkeen sexu-jazarpenagatiko eta/edo sexuagatiko jazarpenagatiko salaketak jaso, izapidetu, ikertu eta ebazteko prozeduran esku hartzeko izendatu duenez, konpromisoa hartzen du aldean konfidentzialtasuna, pribatutasuna, intimitatea eta inpartzialtasuna errespetatzeko prozesuaren fase guztietan.

Beraz, eta zehatzago, betebeharrak hauek betetzeko konpromisoa adierazten dut:

- Pertsonen duintasuna eta intimitaterako eskubidea bermatzea prozedura osoan, baita emakumeen eta gizonen arteko tratatu berdintasuna ere.
- Sexu-jazarpena eta/edo sexuagatiko jazarpena eragin dezaketen egoerei buruzko informazioari dagokionez, isilpeko tratamendua eta erabateko zuzentzea bermatzea.
- Aurkeztutako, ebatzitako edo ikerketa-prozesuan dauden salaketen edukiari buruzko konfidentzialtasun eta erreserba zorrotza bermatzea, eta prozeduran parte hartzen duten gainerako pertsonen edozein informazio zabaltzeko edo transmititzeko debekua betetzen dutela zaintzea.

Era berean, adierazten dut **FTE** informazioa eman didala arestian azaldutako betebeharrak ez betetzeagatik izan³ dezakeen diziiplina erantzukizunari buruz.

Tokia: _____

Data: _____

Izpta.: _____

³ Nolanahi ere, modu subsidiarioan, konfidentzialtasun-konpromisoa ez betetzea hutsegite larritzat joko da, eta 10.001 eurotik 30.000 eurora bitarteko isunarekin zehatuko da. 2/2023 Legearen 63).

11.3. ERANSKINA. JAZARPENAREN JAKINARAZPENA

1. Gertaeren berri ematen duten pertsonak

- Jazarpena jasan duen pertsona
- Beste batzuk (zehaztu) _____

2. Jazarpena jasan duen pertsonaren datuak

Izen-deiturak: _____

NAN: _____

Taldea/kategoria profesionala edo lanpostua: _____

Kontratu-mota/Lan-lotura: _____

Telefonoa: _____

Emaila: _____

Jakinarazpenetarako helbidea: _____

3. Salatuaren datuak

Izen-deiturak: _____

Taldea/kategoria profesionala edo lanpostua: _____

Lantokia: _____

Enpresaren izena: _____

4. Gertaeren deskribapena

Salatutako gertaeren kontakizuna erantsi, beharrezkoak diren orri zenbakidunak erantsita, eta ahal den guztietan gertaerak zein egunetan izan ziren adierazi.

5. Lekukoak eta/edo probak

Lekukoak izanez gero, izen-abizenak eta lanpostua adierazi:

Egoki iruditzen zaizun edozein frogabide erantsi (adierazi zein):

5. Eskaera

Jazarpen-kexa edo -salaketa aurkeztutzat har dadila _____
_____ (adierazi jazarpen-mota) honen aurrean _____ (salatutako pertsona identifikatu) eta protokolo honetan aurreikusitako prozedura hasten bada.

Heria eta data: _____

Interesdunaren sinadura:

11.4. ERANSKINA. JAZARPEN BATZORDEAREN AKTA ERATZEA

Jazarpen Batzordea eratzeko akta

Donostian, 2024ko urtarrilaren 18an,

batetik, Gipuzkoako Eskubaloi Federazioaren ordezkariak:

- MIREN ARANTXA ARZAK GÓMEZ - Federazioko lehendakariordea
- NAGORE TOLOSA ALKATEA - Federazioko idazkaria
- José Manuel Esnaola - Kluben ordezkaria.
- Karlos Muguerra, Lehiaketa Batzordeko Arduraduna

Oporretan, gaixorik edo legezko beste edozein arrazoiengatik kanpoan izanez gero, edozein titularren ordezkoa izan daiteke:

Gipuzkoako Eskubaloi Federazioko Jazarpen Batzordea eratzean

Ekitaldi horretan, hura osatzen duten kide guztiak bertan direla, FTEko Sexu Jazarpenaren eta Sexuagatiko Jazarpenaren Aurkako Batzordea eratu da. Batzorde horrek Berdintasun Batzordeak 2024ko urtarrilaren 18an onartutako Protokoloaren arabera jardungo du, eta arlo horretan indarrean dagoen legeriaren arabera.

Ondoren, PROPOSAMEN hauek egin dira:

1. Batzorde honen berri ematea FTE osatzen duten langile eta langile guztiei, bai eta bere instalazioetan lan egiten ari diren beste enpresa batzuetako langileei ere, edo ABLEen bidez kontratatutako langileei.
2. Informazio hori egokitzat jotzen diren bitartekoez helaraztea.
3. Batzordea urtean behin gutxienez biltzea.

Bateraezintasunak

Prozedura jakin batean parte hartzen duen pertsona batek (salaketa-salatua), Jazarpenaren Arretarako Batzordeko kide den edozein pertsonari dagokionez, ahaidetasun-harremana, ezkontza-ahaidetasuna edo odol-kidetasun-harremana badu, edo adiskidetasun- edo etsai-harremana bat badu edo sail edo arlo berean atxikita badago, eragindako Batzordeko kidea automatikoki baliogabetuko da prozedura jakin horretan parte hartzeko eta haren ordezkoa izateko.

Batzordeko kide den pertsona bat salatzen badute edo salatzailea bada, beste edozein prozeduratan parte hartzeko debekua izango du bere kasua erabat ebatzi arte.

Batzordeko kide batek prozedura jakin batean jarduteko bateraezintasuna berak, Batzordeko beste edozein kidek edo prozesuan parte hartzen duten alderdietako edozeinek alega dezake.

Eginkizunak

Azkenik, Ikerketa Batzordeak eginkizun hauek ditu:

- FTEn lan egitea, sexu-jazarpenari eta/edo sexuagatiko jazarpenari buruzko prebentzioari, informazioari, sentsibilizazioari eta prestakuntzari begira.
- Sexu-jazarpenentzat eta/edo sexuagatiko jazarpenentzat har daitekeen jokabideari buruzko salaketa, komunikazio, kexa edo txosten oro jasotzea, ikertzea, berehala eta zehatz-mehatz.
- Azpimarratu behar da Batzordeak behar diren baliabide guztiak izango dituela zeregin horretarako, eta kasuarekin zerikusia izan dezakeen informazio eta dokumentazio guztia eskuratu ahal izango duela.
- Ikerketaren ondorioen eta ebazpen proposamenen txostena FTEko Zuzendaritzari aurkeztea, aginduzko jarduketak egin ditzan.
- Jazarpen kasuen ondorioz ezartzen diren zehapenak prozedura honetako alderdi guztietan benetan betetzen direla gainbegiratzea.
- Batzorde honen eta protokolo honen berri FTEko langile eta estamentu guztiei eta bere instalazioetan lan egiten ari diren beste enpresa batzuetako langile guztiei jakinaraztea.

Prestakuntza

Batzordea osatzen duten pertsonen sexu-jazarpenaren eta/edo sexuagatiko jazarpenaren inguruko prestakuntza izatea gomendatzen da.

Konfidentzialtasuna

Jazarpen Batzordea osatzen duten pertsonen eta, hala badagokio, batzordean parte hartzen duten adituek isilpean gorde beharreko informazioa isilpean gorde beharko dute beti.

Nolanahi ere, federazioak Batzorde honi emandako agiririk ezin izanen da erabili haren esparru hertsitik kanpo, ez eta hura ematea eragin zuten helburuetarako ez beste batzuetarako ere.

Egindako proposamenak aho batez onartu dira.

Beste gairik ez dagoenez, bilera goian aipatutako eguneko 20:00etan bukatu da eta akta hau egin da.

 <p>Miren Arantxa Arzac Federazioa ordezkatuz</p>	 <p>Nagore Tolosa Federazioko idazkaria</p>	 <p>José Manuel Esnaola Klubak ordezkatuz</p>	 <p>Karlos Muguerza ordezkaritzan Lehiaketa Batzordearena</p>
--	--	---	--

